# ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PHILIPPE LÉGER

της 14ης Νοεμβρίου 2002 [1]

1. Προκειμένου να μειωθεί η παραγωγή γάλακτος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ο κοινοτικός νομοθέτης καθιέρωσε το 1984 σύστημα ελέγχου δυνάμει του οποίου χορηγήθηκε στους παραγωγούς ποσότητα αναφοράς, η οποία αποκαλείται «γαλακτοκομική ποσόστωση», και επέβαλε συμπληρωματική εισφορά για το τμήμα της παραγωγής που υπερβαίνει την ποσότητα αυτή.

2. Με την απόφαση του της 15ης Ιανουαρίου 1991, Ballmann [2], το Δικαστήριο έκρινε ότι η γαλακτοκομική παραγωγή ενός κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως σε μισθωμένες εγκαταστάσεις πρέπει να καταλογίζεται στην ποσότητα αναφοράς που του έχει χορηγηθεί, εφόσον αυτός διαχειρίζεται αυτόνομα τις μονάδες παραγωγής για την εκμετάλλευση των οποίων μίσθωσε εγκαταστάσεις και εφόσον διασφαλίζεται ο σαφής διαχωρισμός των ποσοτήτων γάλακτος που παράγει ο μισθωτής και ο εκμισθωτής.

3. Στην υπό κρίση υπόθεση, με τα ερωτήματα που υπέβαλε το Verwaltungsgerichts Weimar (Γερμανία) ερωτάται κατ' ουσίαν αν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογία η θέση του Δικαστηρίου στην προπαρατεθείσα απόφαση Ballmann, όταν οι μονάδες παραγωγής που εκμεταλλεύεται ο παραγωγός τη στιγμή της χορηγήσεως της ποσότητας αναφοράς και αυτές που έχει μισθώσει βρίσκονται στο έδαφος της πρώην Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Πιο συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο αντιμετωπίζει μια κατάσταση στην οποία ο μισθωτής μετέφερε την παραγωγή της ποσότητας αναφοράς που του έχει χορηγηθεί στις μισθωθείσες εγκαταστάσεις, οι δε εγκαταστάσεις βρίσκονται σε κοινότητα που υπάγεται σε πρώην ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

## I — Το νομικό πλαίσιο

### Α — *Η κοινοτική νομοθεσία*

4. Το σύστημα συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος εισήχθη με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 856/84 [3]. Η εισφορά αυτή προστέθηκε στην εισφορά που είχε θεσπιστεί το 1977 επί

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — C-341/89 (Συλλογή 1991, σ. I-25, σκέψη 17).

3 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 10).

του συνόλου των ποσοτήτων γάλακτος που είχαν παραδοθεί στα γαλακτοκομεία καθώς και επί ορισμένων πωλήσεων γαλακτοκομικών προϊόντων στο αγρόκτημα [4].

5. Ο κανονισμός 856/84 προέβλεπε τον καθορισμό, για το σύνολο της Κοινότητας, συνολικής εγγυημένης ποσότητας που έπρεπε να κατανεμηθεί μεταξύ των κρατών μελών σε συνάρτηση με τις ποσότητες γάλακτος που είχαν παραδοθεί στο έδαφος τους κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου έτους. Κάθε κράτος μέλος έπρεπε στη συνέχεια να κατανείμει την εγγυημένη ποσότητα μεταξύ των παραγωγών του, χορηγώντας τους ατομική ποσότητα αναφοράς. Η υπέρβαση της εν λόγω ατομικής ποσότητας αναφοράς από τον παραγωγό για περίοδο 12 μήνων, από 1ης Απριλίου μέχρι 31 Μαρτίου, γεννούσε υποχρέωση πληρωμής συμπληρωματικής εισφοράς προοριζομένης για τη χρηματοδότηση της διαθέσεως του πλεονάσματος αυτού στην αγορά [5]. Η πληρωμή της εισφοράς αυτής βάρυνε τον παραγωγό ή και τον αγοραστή του γάλακτος, ο οποίος όμως είχε δικαίωμα να τη ζητήσει στη συνέχεια από τον παραγωγό.

6. Οι γενικοί κανόνες για την εφαρμογή του εν λόγω συστήματος συμπληρωματικής εισφοράς θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 857/84 [6]. Με τον κανονισμό αυτό ο κοινοτικός νομοθέτης προέβλεψε, μεταξύ άλλων, τον καθορισμό από τα κράτη μέλη εφεδρικής ποσότητας στα πλαίσια της εγγυημένης ποσότητάς τους, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να προσαρμόσουν τις ατομικές ποσότητες σε συνάρτηση με την ειδική κατάσταση ορισμένων παραγωγών [7]. Με το άρθρο 7, παράγραφος 1, καθιέρωσε την αρχή του συνδέσμου μεταξύ της ποσότητας αναφοράς και της εκμεταλλεύσεως [8]. Καθόρισε τις έννοιες του παραγωγού και της εκμεταλλεύσεως με το άρθρο 12, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 857/84 αντιστοίχως [9]. Για την ερμηνεία των διατάξεων αυτών το Δικαστήριο εξέδωσε την προπαρατεθείσα απόφαση Ballmann και έλαβε την παρατεθείσα στο σημείο 2 των ανά χείρας προτάσεων θέση.

7. Ο κανονισμός 857/84 καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3950/92 [10]. Ο κανονισμός αυτός, όπως τροποποιήθηκε για τελευταία φορά με τον κανονισμό (ΕΚ) 751/1999 [11] (στο εξής: κανονισμός 3950/92) συνιστά την επίδικη στην παρούσα υπόθεση νομοθεσία.

4 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1079/77 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εισφοράς συνυπευθυνότητας και μέτρων προς δεύρυνση των αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/018, σ. 79).

5 — Άρθρο 5 γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 856/84.

6 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68.

7 — Τρίτη αιτιολογική σκέψη.

8 — Κατά το εν λόγω άρθρο 7, παράγραφος 1, «σε περίπτωση πώλησης, εκμίσθωσης ή κληρονομικής μεταβίβασης μιας εκμετάλλευσης, η αντίστοιχη ποσότητα αναφοράς μεταβιβάζεται εν όλω ή εν μέρει στον αγοραστή, το μισθωτή ή τον κληρονόμο σύμφωνα με τις λεπτομέρειες που θα καθοριστούν».

9 — Το άρθρο 12, στοιχείο γ', ορίζει τον παραγωγό ως «τον κάτοχο γεωργικής εκμετάλλευσης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, η εκμετάλλευση των οποίων βρίσκεται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας: που πωλεί γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα άμεσα στον καταναλωτή καθ' που παραδίδει στους αγοραστές». Το στοιχείο δ' του ίδιου άρθρου ορίζει την «εκμετάλλευση» ως «το σύνολο των μονάδων παραγωγής που διαχειρίζεται ο παραγωγός και βρίσκονται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας».

10 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1).

11 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1999, σχετικά με την προσαρμογή των συνολικών ποσοτήτων που καθορίζονται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 (ΕΕ L 96, σ. 11).

8. Η οικονομία του συστήματος συμπληρωματικής εισφοράς που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 3950/92 είναι, σε γενικές γραμμές, όμοια με αυτή του κανονισμού 856/84 [12] Έτσι, σε κάθε κράτος μέλος χορηγούνται δύο συνολικές ποσότητες αναφοράς, μία για τις παραδόσεις στα γαλακτοκομεία και μία για τις άμεσες πωλήσεις στους καταναλωτές. Κατά το άρθρο 3 του κανονισμού 3950/92, «το σύνολο των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς της ίδιας φύσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις αντίστοιχες συνολικές ποσότητες που θα καθοριστούν για κάθε κράτος μέλος». Οι συνολικές αυτές ποσότητες καθορίζονται σε πίνακα του άρθρου 3, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

9. Ακολούθως, η παράγραφος 1 του άρθρου 4 του κανονισμού 3950/92 προβλέπει ότι «η διαθέσιμη ατομική ποσότητα αναφοράς για μια εκμετάλλευση είναι ίση προς τη διαθέσιμη στις 31 Μαρτίου 1993 ποσότητα και αναπροσαρμόζεται, ενδεχομένως για καθεμία από τις εν λόγω περιόδους, κατά τρόπο ώστε το σύνολο των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς της ίδιας φύσης να μην υπερβαίνει την αντίστοιχη συνολική ποσότητα που αναφέρεται στο άρθρο 3». Κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, η ατομική ποσότητα αναφοράς για τις παραδόσεις σε γαλακτοκομεία ή για τις άμεσες πωλήσεις στους καταναλωτές αυξάνεται ή καθορίζεται μετά από αίτηση του παραγωγού, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τυχόν μεταβολές που επηρεάζουν τις παραδόσεις του ή/και τις απευθείας πωλήσεις του. Η αύξηση ή ο καθορισμός μιας ποσότητας αναφοράς υπόκειται σε αντίστοιχη μείωση ή κατάργηση της άλλης ποσότητας αναφοράς που διαθέτει ο παραγωγός.

10. Ο κανονισμός 3950/92 προβλέπει, επιπλέον, ότι όλες οι ποσότητες που, για οποιοδήποτε λόγο, δεν έχουν αποτελέσει ή δεν αποτελούν πια αντικείμενο μεμονωμένης εκχώρησης θα καταλήγουν στα εθνικά αποθέματα [13]. Το άρθρο του 5, δεύτερο εδάφιο, προβλέπει ότι «[....] οι ποσότητες αναφοράς τις οποίες διαθέτουν οι παραγωγοί που δεν έχουν θέσει σε εμπορία γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα για περίοδο δώδεκα μηνών προστίθενται στο εθνικό απόθεμα και μπορούν να ανακατανεμηθούν σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο. Όταν ο παραγωγός ξαναρχίζει την παραγωγή γάλακτος ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων εντός προθεσμίας που καθορίζει το κράτος μέλος, του χορηγείται ποσότητα αναφοράς [...] το αργότερο την 1η Απριλίου που έπεται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησής του».

11. Ο κανονισμός 3950/92 επανέλαβε επίσης στο άρθρο του 7, παράγραφος 1, την αρχή του συνδέσμου της ποσότητας αναφοράς με την εκμετάλλευση, εισάγοντας ωστόσο ορισμένες εξαιρέσεις [14].

12. Οι έννοιες του παραγωγού και της εκμεταλλεύσεως ορίζονται στο άρθρο 9 του κανονισμού 3950/92. Κατά το άρθρο αυτό, «για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοείται ως:

[...]

γ) "παραγωγός": κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή

12 — Βλ. σημείο 5 των ανά χείρας προτάσεων.

13 — Δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη.

14 — Δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη.

ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, η εκμετάλλευση των οποίων βρίσκεται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας:

— που πωλεί γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα απευθείας στον καταναλωτή

ή/και

— που παραδίδει στον αγοραστή

δ) "εκμετάλλευση": το σύνολο των μονάδων παραγωγής τις οποίες διαχείριζεται ο παραγωγός και οι οποίες βρίσκονται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας».

13. Τέλος, ο κανονισμός 3950/92 περιέχει ορισμένες διατάξεις που εφαρμόζονται ειδικώς στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Οι διατάξεις αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο των προσαρμογών των κοινοτικών πράξεων σε θέματα γεωργίας, τις οποίες προβλέπει ο κανονισμός 3577/90 [15], προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση του εδάφους αυτού. Στον τομέα της γαλακτοκομικής παραγωγής, το Συμβούλιο έκρινε, με τον κανονισμό 3577/90, ότι η εφαρμογή του συστήματος ελέγχου της εν λόγω παραγωγής δεν έπρεπε να θίξει την αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας και ότι απαιτούνταν κάποιες ελαφρύνσεις του συστήματος αυτού, που έπρεπε να περιορίζονται αυστηρώς στις εκμεταλλεύσεις που βρίσκονταν στο εν λόγω έδαφος [16]. Έτσι, το παράρτημα VI του κανονισμού 3577/90 προβλέπει ότι η συνολική εγγυημένη ποσότητα που χορηγήθηκε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας περιλαμβάνει ένα τμήμα που χορηγήθηκε ειδικά για το έδαφος της πρώην Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας καθώς και ορισμένες διατάξεις που τυγχάνουν εφαρμογής μόνο στο έδαφος αυτό [17].

14. Αντικείμενο του κανονισμού 3950/92, όπως προκύπτει από την ενδέκατη αιτιολογική του σκέψη, είναι να παρατείνει τις ελαφρύνσεις του συστήματος ελέγχου της γαλακτοκομικής παραγωγής υπέρ του εδάφους της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, «διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι το έδαφος αυτό θα είναι ο μοναδικός δικαιούχος των ελαφρύνσεων αυτών».

15. Στον πίνακα των συνολικών ποσοτήτων που χορηγούνται στα κράτη μέλη, ο οποίος

15 — Κανονισμός (ΕΟΚ) του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 1990, περί των μεταβατικών μέτρων στον τομέα της γεωργίας και των προσαρμογών που απαιτούνται λόγω της ένωσης της Γερμανίας (ΕΕ L 353, σ. 23).

16 — Ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3577/90.

17 — Για παράδειγμα, οι προϋποθέσεις καθορισμού των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς (παράρτημα VI, IV, σημεία 1 και 2).

περιέχεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92, αναφέρεται, όσον αφορά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, το τμήμα που χορηγείται ειδικά στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας [18]. Η ειδική διάθεση μέρους των συνολικών ποσοτήτων που χορηγήθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπέρ των νέων ομόσπονδων κρατών συνεχίστηκε μέχρι τις 31 Μαρτίου 2000 [19].

16. Ομοίως, στο άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92, αναφέρεται ότι, όσον αφορά τις εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, η ποσότητα αναφοράς μπορεί να χορηγηθεί προσωρινά, υπό την προϋπόθεση ότι η χορηγηθείσα αυτή ποσότητα δεν θα μεταβληθεί κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Η διάταξη αυτή, η οποία είχε αρχικώς προβλεφθεί για την περίοδο από 1ης Απριλίου 1993 μέχρι 31 Μαρτίου 1994, συνεχίστηκε για τις επόμενες περιόδους μέχρι τις 31 Μαρτίου 2000 [20].

18 — Έτσι, για την περίοδο από 1ης Απριλίου 1998 μέχρι 31 Μαρτίου 1999, χορηγούνται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας 27 767 036 τόνοι για τις παραδόσεις, από τους οποίους 6 242 180 τόνοι για τις παραδόσεις παραγωγών στο έδαφος νέων ομόσπονδων κρατών, και 97 780 τόνοι για τις άμεσες πωλήσεις, από τους οποίους 11 187 τόνοι για τις άμεσες πωλήσεις στα νέα ομόσπονδα κράτη.

19 — Βλ. παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) 749/2000 της Επιτροπής, της 11ης Απριλίου 2000, για προσαρμογή των συνολικών ποσοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 του κανονισμού 3950/92 (ΕΕ L 90, σ. 4).

20 — Κατ' αρχάς μέχρι το τέλος της περιόδου από 1ης Απριλίου 1997 μέχρι 31 Μαρτίου 1998 με τον κανονισμό (ΕΚ) 1883/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για την τροποποίηση του κανονισμού 3950/92 (ΕΕ L 197, σ. 25), στη συνέχεια δε με τον κανονισμό (ΕΚ) 551/98 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού 3950/92 (ΕΕ L 73, σ. 1).

## Β — *Η εθνική νομοθεσία*

17. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ρύθμισε τη μεταβίβαση των ποσοτήτων αναφοράς με τη Milchgarantiemengen-Verordnung (κανονιστική απόφαση περί των εγγυημένων ποσοτήτων γάλακτος), της 21ης Μαρτίου 1994 [21], όπως τροποποιήθηκε με την 33η Änderungsverordnung, της 25ης Μαρτίου 1996 [22] (στο εξής: MGV).

18. Η MGV περιελάμβανε, για τη χρονική περίοδο την οποία αφορά η υπόθεση της κύριας δίκης, ειδικές διατάξεις εφαρμοστέες στους γαλακτοπαραγωγούς που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Σύμφωνα με το άρθρο 16 α' της MGV, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονταν «στους παραγωγούς γάλακτος των οποίων η εκμετάλλευση βρίσκεται, εν όλω ή εν μέρει, στο έδαφος περί του οποίου γίνεται μνεία στο άρθρο 3 της συνθήκης επανενώσεως, στην εκμετάλλευση που είναι εγκατεστημένη στο ως άνω έδαφος ή τα τμήματα εκμεταλλεύσεως που βρίσκονται σ' αυτό, σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις».

19. Το άρθρο 16 ε', παράγραφος 1, της MGV ορίζει:

«Προσωρινή ποσότητα, η οποία παραδόθηκε κατά λιγότερο από 80 % εντός του

21 — BGBl. 1994 I, σ. 586.

22 — BGBl. 1996 I, σ. 535.

προηγούμενου δωδεκαμήνου, αποδεσμεύεται [...] σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις, υπέρ του ομόσπονδου κράτους (Land) εγκαταστάσεως της εκμεταλλεύσεως ή τμήματος εκμεταλλεύσεως, στην οποία η ποσότητα αναφοράς είχε παραχωρηθεί προσωρινά.»

## II — Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης

20. Ο Agrargenossenschaft Alkersleben eG είναι γεωργικός συνεταιρισμός, εγκατεστημένος στο Alkersleben, στο Freistaat Thüringen (ομόσπονδο κράτος της Θουριγγίας), που ανήκει στα νέα ομόσπονδα κράτη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, καθότι βρίσκεται στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Ο προσφεύγων έλαβε προσωρινή ποσότητα αναφοράς 7 625 797 χιλιογράμμων γάλακτος. Η ποσότητα αυτή του παραχωρήθηκε από τις αρμόδιες αρχές του εν λόγω κράτους.

21. Κατά το θέρος του 1998, ο προσφεύγων μίσθωσε τμήμα των εγκαταστάσεων γαλακτοπαραγωγής μιας γεωργικής εκμεταλλεύσεως στο Kaarßen (Γερμανία). Στο μισθωτήριο ορίζεται ότι ο μισθωτής θα εκμεταλλεύεται τις μισθωθείσες εγκαταστάσεις ως ανεξάρτητη μονάδα, υπό την ευθύνη των συνεργατών του, και ότι η παραγωγή θα αποθηκεύεται στις δεξαμενές που του ανήκουν.

22. Η κοινότητα του Kaarßen βρίσκεται επίσης στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, όπως είχε οριοθετηθεί κατά την επανένωση της Γερμανίας το 1990. Εντούτοις, κατ' εφαρμογή συμβάσεως που είχε συναφθεί το 1993 μεταξύ του ομόσπονδου κράτους του Μεκλεμβούργου-Δυτικής Πομερανίας και του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Σαξονίας, ενσωματώθηκε σ' αυτό, ήτοι σε ένα πρώην ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

23. Ο προσφεύγων μετακίνησε ολόκληρο το κοπάδι αγελάδων του στις εγκαταστάσεις της μισθωθείσας εκμεταλλεύσεως στο Kaarßen, όπου συνέχισε τη δραστηριότητα παραγωγής γάλακτος. Αρχικώς, διέκοψε εντελώς την παραγωγή γάλακτος στο Alkersleben. Το Landesverwaltungsamt Thüringen (Γερμανία), εκτιμώντας ότι ο προσφεύγων είχε διακόψει την παραγωγή γάλακτος, με απόφαση της 14ης Ιουνίου 1999, ανακάλεσε την ποσότητα αναφοράς που του είχε παραχωρήσει προσωρινά κατ' εφαρμογή του άρθρου 16 α' της MGV.

24. Με απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2000, το Landesverwaltungsamt Thüringen απέρριψε το ένδικο βοήθημα του προσφεύγοντος. Για τον λόγο αυτό, ο προσφεύγων άσκησε ενώπιον του Verwaltungsgericht Weimar προσφυγή για την ακύρωση της αποφάσεως της 14ης Ιουνίου 1999.

## III — Τα προδικαστικά ερωτήματα

25. Το Verwaltungsgericht Weimar εκθέτει, κατ' αρχάς, ότι από την προπαρατεθείσα απόφαση Ballmann δεν προκύπτει αν πρέπει να θεωρείται ως παραγωγός, υπό την έννοια του άρθρου 9, στοιχείο γ', του κανονισμού 3950/92, ο κάτοχος γεωργικής εκμεταλλεύσεως που παράγει γάλα εντός μισθωμένων εγκαταστάσεων σε άλλο ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας χωρίς να εκμεταλλεύεται τη μονάδα παραγωγής του που βρίσκεται στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας και στην οποία έχει χορηγηθεί ποσότητα αναφοράς [23].

26. Ακολούθως, ισχυρίζεται ότι η κατανομή σε διαφορετικές εκμεταλλεύσεις της παραγωγής της ποσότητας αναφοράς που έχει χορηγηθεί σε εκμετάλλευση που βρίσκεται στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας έρχεται σε αντίθεση προς τους σκοπούς των κανονισμών 3577/90 και 3950/92 που αποβλέπουν στην αναδιάρθρωση των εκμεταλλεύσεων του εδάφους αυτού, καθότι παρέχει τη δυνατότητα πραγματοποιήσεως της παραγωγής στα πρώην ομόσπονδα κράτη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Επιπλέον, η κατανομή αυτή ισοδυναμεί με μεταβίβαση ποσοτήτων αναφοράς χωρίς μεταβίβαση αντίστοιχων εδαφών, κατά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 3577/90 [24].

23 — Διάταξη περί παραπομπής (σ. 9).

24 — Διάταξη περί παραπομπής (σ. 10).

27. Τέλος, διερωτάται αν, στο πλαίσιο των διατάξεων που αφορούν τις ποσότητες αναφοράς, η πρώην Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας πρέπει να εξομοιωθεί με κράτος και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, πώς πρέπει να αντιμετωπισθεί το τμήμα του εδάφους της που ενσωματώθηκε σε πρώην ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

28. Κατόπιν των προεκτεθέντων, το Verwaltungsgericht Weimar αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 9, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 [που τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1256/99] ή κάποια άλλη διάταξη περί των εγγυημένων ποσοτήτων γάλακτος, με αναφορά στην απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 15ης Ιανουαρίου 1991, C-341/89, Ballmann (Συλλογή 1991, σ. I-25), την έννοια ότι στην ποσότητα αναφοράς που έχει παραχωρηθεί προσωρινώς σε εκμετάλλευση/τμήμα εκμεταλλεύσεως που βρίσκεται στο έδαφος της πρώην Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας (εν προκειμένω στη Θουριγγία) πρέπει να καταλογίζεται και η ποσότητα γάλακτος που παράγεται υπό τη διεύθυνση του επικεφαλής της γεωργικής εκμεταλλεύσεως από τις αγελάδες του, οι οποίες βρίσκονται εντός μισθωμένων χώρων στο έδαφος της πρώην Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας (εν προκειμένω: ομόσπονδο κράτος του Μεκλεμβούργου-Δυτικής Πομερανίας);

2) Ή μήπως η ποσότητα γάλακτος που συλλέγεται με τον τρόπο αυτό πρέπει να καταλογίζεται στην ποσότητα αναφοράς που παραχωρήθηκε προσωρινά στον εκμισθωτή κτηνοτρόφο που είναι εν μέρει και ο ίδιος παραγωγός γάλακτος και η προσωρινώς παραχωρηθείσα ποσότητα αναφοράς πρέπει να αφαιρείται υπέρ της Θουριγγίας όταν, όπως στην παρούσα περίπτωση, μεταξύ του τμήματος της εκμεταλλεύσεως στο οποίο παραχωρήθηκε η ποσότητα αναφοράς και του τμήματος της εκμεταλλεύσεως στο οποίο παράγεται το γάλα υπάρχουν εσωτερικά σύνορα που διαχωρίζουν τα ομόσπονδα κράτη και, σε αντιδιαστολή προς την προεκτεθείσα απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 15ης Ιανουαρίου 1998, η εκμετάλλευση ή το τμήμα της εκμεταλλεύσεως στο οποίο παραχωρήθηκε προσωρινώς η ποσότητα αναφοράς διατηρείται ακόμη ως έδρα της εκμεταλλεύσεως, παράγει δε και παραδίδει ποσοστό μικρότερο του 5 % της ποσότητας αναφοράς (ζωϊκό κεφάλαιο/παραγωγή γάλακτος);

3) Έχει σημασία για την απάντηση στα ερωτήματα αυτά το γεγονός ότι η εκμετάλλευση στην οποία παράγεται το γάλα βρίσκεται επί εδάφους της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, αλλά το έδαφος αυτό ενσωματώθηκε στην Κάτω Σαξωνία διά συμβάσεως η οποία συνήφθη μεταξύ της Κάτω Σαξωνίας και του Μεκλεμβούργου-Δυτικής Πομερανίας, ομοσπόδων κρατών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας;»

## IV — Εκτίμηση

### Α — *Επί των δύο πρώτων προδικαστικών ερωτημάτων*

29. Με τα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία επιβάλλεται να συνεξετασθούν, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το σύνολο της ποσότητας γάλακτος που παράγεται αυτοτελώς από κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως εγκατεστημένο στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, σε εγκαταστάσεις μισθωμένες από αυτόν οι οποίες βρίσκονται στο εν λόγω έδαφος πρέπει να καταλογιστεί στην ποσότητα αναφοράς που του χορηγήθηκε προσωρινά.

30. Το αιτούν δικαστήριο επιχειρεί κατ' αυτόν τον τρόπο να καθορίσει αν η προσφεύγουσα, υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να θεωρηθεί ως παραγωγός υπό την έννοια του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92.

31. Εκ προοιμίου πρέπει να υπομνησθεί ότι από τη γενική οικονομία της κανονιστικής ρυθμίσεως σχετικά με τη συμπληρωματική εισφορά και από την προπαρατεθείσα απόφαση Ballmann [25] προκύπτει ότι μια ποσότητα αναφοράς μπορεί να χορηγηθεί μόνο σε

25 — Σημείο 9.

κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως, υπό την προϋπόθεση μάλιστα ότι αυτός έχει την ιδιότητα του παραγωγού, και όχι σε εκμετάλλευση [26].

32. Ομοίως, μια χορηγηθείσα ποσότητα αναφοράς δεν μπορεί να θεωρηθεί διαθέσιμη και να ανακληθεί, κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 του κανονισμού 3950/92, αν ο δικαιούχος της διατήρησε την ιδιότητά του ως παραγωγού.

33. Επομένως, η απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο απαιτεί να εξακριβωθεί αν ο κάτοχος γεωργικής εκμεταλλεύσεως ο οποίος έλαβε προσωρινή ποσότητα αναφοράς στο πλαίσιο εκμεταλλεύσεως μονάδων παραγωγής εγκατεστημένων στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας και ο οποίος παρήγαγε την ποσότητα αυτή αυτόνομα σε άλλες εγκαταστάσεις που μίσθωσε στο ίδιο αυτό έδαφος, πρέπει να θεωρηθεί ως παραγωγός υπό την έννοια του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92.

34. Φρονώ ότι η ερμηνεία της διατάξεως αυτής συνεπάγεται καταφατική απάντηση στο εν λόγω ερώτημα.

35. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του κοινοτικού δικαίου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [27].

36. Όσον αφορά το κείμενο του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92, δεν περιέχει καμία ειδική διάταξη όσον αφορά τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων που διαχειρίζονται ένα σύνολο μονάδων παραγωγής στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

37. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε ήδη ότι το άρθρο 9, στοιχείο γ', του κανονισμού 3950/92 ορίζει τον παραγωγό ως τον κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως η εκμετάλλευση του οποίου βρίσκεται στο γεωγραφικό έδαφος ενός κράτους μέλους και ο οποίος πωλεί γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα απευθείας στον καταναλωτή ή τα παραδίδει στον αγοραστή. Το δε άρθρο 9, στοιχείο δ', του κανονισμού αυτού, προβλέπει ότι ως εκμετάλλευση πρέπει να νοείται το σύνολο των μονάδων παραγωγής τις οποίες διαχειρίζεται ο παραγωγός και οι οποίες βρίσκονται στο γεωγραφικό έδαφος ενός κράτους μέλους [28].

26 — Βλ., επίσης, αποφάσεις της 20ής Ιουνίου 2002, C-401/99, Thomsen κ.λπ. (Συλλογή 2002, σ. I-5575, σκέψη 32), και C-313/99, Mulligan κ.λπ. (Συλλογή 2002, σ. I-5719, σκέψη 30).

27 — Απόφαση της 14ης Ιουνίου 2001, C-191/99, Kvaerner (Συλλογή 2001, σ. I-4447, σκέψη 30 και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

28 — Σημείο 12 των ανά χείρας προτάσεων.

38. Επομένως, από τις έννοιες «παραγωγός» και «εκμετάλλευση», αν ληφθούν υπόψη σε συνδυασμό, προκύπτει ότι η ιδιότητα του παραγωγού πρέπει να αναγνωρίζεται σε κάθε πρόσωπο που διαχειρίζεται ένα σύνολο μονάδων παραγωγής, οι οποίες βρίσκονται στο γεωγραφικό έδαφος κράτους μέλους, και πραγματοποιεί πωλήσεις ή παραδόσεις γάλακτος ή γαλακτοκομικών προϊόντων.

39. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας μπορούν να αντληθούν τα ακόλουθα δύο συμπεράσματα.

40. Το πρώτο συμπέρασμα είναι ότι η ιδιότητα του παραγωγού δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος ποσότητας αναφοράς πρέπει να την παράγει, εν όλω ή εν μέρει, στις μονάδες παραγωγής που εκμεταλλευόταν όταν του χορηγήθηκε η ποσότητα αυτή.

41. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από την προπαρατεθείσα απόφαση Ballmann[29]. Συγκεκριμένα, κρίνοντας ότι η γαλακτοκομική παραγωγή ενός κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως σε μισθωμένες εγκαταστάσεις έπρεπε, κατ' αρχήν, να καταλογιστεί στη δική του ποσότητα αναφοράς[30], το Δικαστήριο δέχθηκε ότι ο παραγωγός στον οποίο χορηγήθηκε ποσότητα αναφοράς μπορούσε να την παραγάγει σε εγκαταστάσεις που μίσθωσε κατόπιν της χορηγήσεως της ποσότητας αυτής. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Δικαστήριο ακολούθησε, επίσης, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα κατά τις οποίες η αρχή του συνδέσμου μεταξύ της ποσότητας αναφοράς και του εδάφους δεν προϋπέθετε ότι η εν λόγω ποσότητα θα παραγόταν στις μονάδες παραγωγής όπου είχε παραχθεί η γαλακτοκομική παραγωγή που είχε ληφθεί υπόψη για τον καθορισμό της ποσότητας αυτής[31].

42. Το δεύτερο συμπέρασμα που μπορεί να συναχθεί από το κείμενο του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92 είναι ότι η ιδιότητα του παραγωγού δεν πρέπει να εκτιμάται βάσει των μονάδων παραγωγής που διαχειρίζεται ο ενδιαφερόμενος σε μια περιοχή ή ένα περιορισμένο τμήμα του εδάφους ενός κράτους μέλους. Αντιθέτως, από το κείμενο της εν λόγω διατάξεως προκύπτει ρητά ότι η εκτίμηση αυτή πρέπει να γίνεται σε σχέση με το σύνολο του γεωγραφικού εδάφους ενός κράτους μέλους. Όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή[32], ένας παραγωγός είναι, επομένως, ελεύθερος να παραγάγει τη γαλακτοκομική ποσόστωση που του χορήγησε κράτος μέλος στον τόπο παραγωγής της επιλογής του εντός του εν λόγω κράτους.

29 — Στην υπόθεση αυτή το Δικαστήριο κλήθηκε να αντιμετωπίσει την ακόλουθη κατάσταση. Ένας παραγωγός γάλακτος εκμεταλλευόταν αγρόκτημα που περιελάμβανε 60 θέσεις για αγελάδες, 20 από τις οποίες σε καινούριο στάβλο. Του χορηγήθηκε ποσότητα αναφοράς που αντιστοιχούσε στη γαλακτοκομική παραγωγή 40 περίπου αγελάδων. Εκμίσθωσε τις 20 θέσεις που βρίσκονταν στον καινούριο στάβλο σε άλλον παραγωγό γάλακτος που διέθετε γαλακτοκομική ποσόστωση αντιστοιχούσα στη γαλακτοκομική παραγωγή 20 περίπου αγελάδων. Η ποσόστωση αυτή του είχε χορηγηθεί βάσει της παραγωγής του στο πλαίσιο της δικής του εκμεταλλεύσεως. Η αρμόδια διοικητική αρχή γνωστοποίησε ότι ο μισθωτής δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως παραγωγός γάλακτος υπό την έννοια της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως και, συνεπώς, η γαλακτοκομική του παραγωγή στις μισθωμένες εγκαταστάσεις θα καταλογιζόταν στην ποσότητα αναφοράς του εκμισθωτή.

30 — Σκέψη 14.

31 — Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Tesauro στην προπαρατεθείσα απόφαση Ballmann (σημείο 4).

32 — Σημείο 29 των γραπτών της παρατηρήσεων.

43. Επομένως, το κείμενο του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', έρχεται σε αντίθεση με το ότι ένας παραγωγός γάλακτος που έλαβε ποσότητα αναφοράς σε ομόσπονδο κράτος που βρίσκεται στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας οφείλει να παραγάγει την ποσότητα αυτή, εν όλω ή έστω εν μέρει, στις μονάδες παραγωγής που εκμεταλλευόταν όταν του χορηγήθηκε η εν λόγω ποσότητα ή σε εγκαταστάσεις που βρίσκονται αποκλειστικά στο κράτος αυτό, διότι άλλως θα απωλέσει την ιδιότητά του ως παραγωγού.

44. Η ανάλυση αυτή ενισχύεται από το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή.

45. Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92, επιβάλλεται να υπομνησθεί η οικονομία του συστήματος συμπληρωματικής εισφοράς. Κατ' αρχάς, συνίσταται στη χορήγηση στα διάφορα κράτη μέλη δύο συνολικών εγγυημένων ποσοτήτων, μία για τις παραδόσεις στα γαλακτοκομεία και μία για τις άμεσες πωλήσεις στους καταναλωτές. Ακολούθως, εναπόκειται στα κράτη μέλη να κατανείμουν τις ποσότητες αυτές μεταξύ των παραγωγών που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφός τους, κατά τρόπο που το ποσό των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς να μην υπερβαίνει τις αντίστοιχες συνολικές ποσότητες.

46. Όσον αφορά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, κατά την επίδικη εν προκειμένω περίοδο, της χορηγήθηκαν οι δυο συνολικές εγγυημένες ποσότητες, όπως και σε όλα τα άλλα κράτη μέλη. Εντούτοις, όπως ήδη παρατηρήθηκε, μέχρι τις 31 Μαρτίου 2000 οριζόταν ρητά, στον πίνακα του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92, το τμήμα των δύο αυτών συνολικών ποσοτήτων που χορηγούνταν ειδικώς «για τις παραδόσεις στους αγοραστές που ήταν εγκατεστημένοι στο έδαφος των νέων ομόσπονδων κρατών» και «για τις άμεσες πωλήσεις στα νέα ομόσπονδα κράτη» [33].

47. Επομένως, εναπόκειτο στις αρμόδιες γερμανικές αρχές να κατανείμουν τα μέρη αυτά μεταξύ των παραγωγών που ήταν εγκατεστημένοι στο έδαφος των νέων ομόσπονδων κρατών, κατά τρόπο που το ποσό των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς να μην υπερβαίνει το ποσό των εν λόγω μερών.

48. Κατ' αρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92 δεν προέβλεπε κανέναν περιορισμό της ελεύθερης εκ μέρους των παραγωγών επιλογής του προβλεπομένου στο άρθρο 9, στοιχεία γ' και δ', του εν λόγω κανονισμού τόπου παραγωγής στο έδαφος ενός κράτους μέλους. Επομένως, από το συνδυασμό των δύο αυτών διατάξεων μπορεί να συναχθεί ότι οι παραγωγοί μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα τον τόπο παραγωγής στο σύνολο του εδάφους των νέων ομόσπονδων κρατών.

33 — Σημείο 15 των ανά χείρας προτάσεων.

49. Ακολούθως, από την οικονομία του κανονισμού 3950/92 προκύπτει ότι το έδαφος των νέων ομόσπονδων κρατών, στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92 πρέπει να νοείται ως το έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

50. Η εκτίμηση αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92. Συγκεκριμένα, κατά τη διάταξη αυτή, «όσον αφορά τις εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας», η ποσότητα αναφοράς μπορούσε να χορηγηθεί προσωρινά, υπό την προϋπόθεση ότι η χορηγηθείσα αυτή ποσότητα δεν θα μεταβαλλόταν κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Έτσι, η διάταξη αυτή παρείχε στις αρμόδιες γερμανικές αρχές τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν, υπέρ των παραγωγών που ήταν εγκατεστημένοι στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, από το προβλεπόμενο στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 3950/92 σύστημα. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τις διατάξεις αυτές, οι ατομικές ποσότητες αναφοράς για τις παραδόσεις σε γαλακτοκομεία ή για άμεσες πωλήσεις στους καταναλωτές είχαν χορηγηθεί στους παραγωγούς βάσει των ποσοτήτων που ήταν διαθέσιμες στις 31 Μαρτίου 1993. Επιπλέον, μια ποσότητα αναφοράς δεν μπορούσε να χορηγηθεί ή να αυξηθεί παρά μόνον αν καταργούνταν ή μειωνόταν σημαντικά η άλλη ποσότητα αναφοράς που διέθετε ο οικείος παραγωγός[34].

51. Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται, επίσης, από το γεγονός ότι οι διατάξεις του κανονισμού 3950/92 που αφορούν την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εντάσσονται στη συνέχεια των διατάξεων του κανονισμού 3577/90 και ότι ο κανονισμός αυτός περιείχε ορισμένες διατάξεις που ίσχυαν ειδικά για το έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας[35].

52. Συνεπώς, από το προαναφερθέν νομοθετικό πλαίσιο προκύπτει ότι η ιδιότητα του παραγωγού πρέπει να αναγνωρίζεται σε κάθε πρόσωπο που διαχειρίζεται ένα σύνολο μονάδων παραγωγής που βρίσκονται εντός

34 — Η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίστηκε, με τις γραπτές της παρατηρήσεις (σημεία 17 και 18), ότι το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92 της παρείχε τη δυνατότητα να επιβάλλει την ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ της ποσότητας αναφοράς και της εκμεταλλεύσεως για την οποία είχε χορηγηθεί. Προς στήριξη της θέσεώς της εκθέτει ότι η διάταξη αυτή προέβλεπε ρητά ότι οι ποσότητες αναφοράς χορηγούνταν στην εκμετάλλευση. Η εν λόγω διάταξη της παρείχε επίσης τη δυνατότητα να καθορίσει τις λεπτομέρειες της χορηγήσεως προσωρινής ποσότητας αναφοράς και να προβλέψει την απαγόρευση μεταφοράς της παραγωγής σε άλλον τόπο παραγωγής μέσω, για παράδειγμα, μισθώσεως. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή. Η έκφραση «όσον αφορά τις εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας» πρέπει να συνδυαστεί, κατά την άποψή μου, με την αναφορά, στα άρθρα 4, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 3950/92, στην ποσότητα αναφοράς που διατίθεται για την εκμετάλλευση αυτή. Δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την οικονομία του συστήματος της κανονιστικής ρυθμίσεως όσον αφορά τη συμπληρωματική εισφορά, κατά την οποία ποσότητα αναφοράς μπορεί να χορηγηθεί μόνο σε παραγωγό. Όσον αφορά τη δυνατότητα που έχουν οι γερμανικές αρχές να χορηγούν προσωρινή ποσότητα αναφοράς, επισήμανα ότι αποβλέπει απλώς και μόνο στο να τους παράσχει τη δυνατότητα να χορηγούν ή να αυξάνουν ατομικές ποσότητες αναφοράς με μεγαλύτερη ευελιξία σε σχέση με το προβλεπόμενο στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 3950/92 σύστημα.

35 — Σημείο 13 των ανά χείρας προτάσεων.

του συνόλου του εδάφους της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ανεξαρτήτως των εσωτερικών συνόρων μεταξύ των νέων ομόσπονδων κρατών, και που πραγματοποιεί πωλήσεις ή παραδόσεις γάλακτος ή γαλακτοκομικών προϊόντων.

53. Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται από τον σκοπό των διατάξεων του κανονισμού 3950/92 που ισχύουν για το έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

54. Όσον αφορά τον σκοπό του κανονισμού 3950/92 σε σχέση με τις διατάξεις αυτές, πρέπει να γίνει μνεία της ενδέκατης αιτιολογικής του σκέψεως. Με τη σκέψη αυτή, ο κοινοτικός νομοθέτης υπενθυμίζει ότι, όπως έγινε δεκτό, η εφαρμογή του συστήματος ελέγχου της γαλακτοκομικής παραγωγής δεν έπρεπε να θίξει την αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Επισήμανε ότι οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατέστησαν αναγκαία την παράταση των ελαφρύνσεων του καθεστώτος για το εν λόγω έδαφος, ενώ έπρεπε ταυτόχρονα να διασφαλιστεί ότι το έδαφος αυτό θα ήταν ο μοναδικός δικαιούχος των ελαφρύνσεων αυτών.

55. Ο σκοπός αυτός καθώς και η πρόθεση να περιοριστούν οι προβλεπόμενες ελαφρύνσεις του συστήματος ελέγχου της γαλακτοκομικής παραγωγής αποκλειστικά στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας είχαν ήδη ανακοινωθεί από τον κοινοτικό νομοθέτη με τον κανονισμό 3577/90 [36]. Ομοίως, ο σκοπός αυτός, με ρητή αναφορά στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, επαναλαμβάνεται στους κανονισμούς με τους οποίους παρατάθηκαν οι ελαφρύνσεις που είχαν προβλεφθεί υπέρ του εδάφους αυτού με τον κανονισμό 3950/92 μέχρι τις 31 Μαρτίου 2000 [37].

56. Συνεπώς, ο επιδιωκόμενος από τον κοινοτικό νομοθέτη σκοπός ήταν η διευκόλυνση της αναδιαρθρώσεως των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο σύνολο του εδάφους της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

57. Όπως ισχυρίζεται το αιτούν δικαστήριο [38], ο σκοπός αυτός δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί αν οι παραγωγοί που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος αυτό παρήγαγαν τις ποσότητες αναφοράς που τους είχαν χορηγηθεί εκτός του εδάφους αυτού. Θεωρώ παρ' όλ' αυτά ότι ο σκοπός αυτός δεν συνάδει προς τον περιορισμό της παραγωγής των εν λόγω ποσοτήτων αναφοράς στις εγκαταστάσεις που εκμεταλλεύονταν οι παραγωγοί όταν τους χορηγήθηκαν οι εν λόγω ποσότητες. Συγκεκριμένα, ο περιορισμός αυτός «παγώνει» τις μονάδες παραγωγής που εκμεταλλεύονται οι παραγωγοί γάλακτος στην κατάσταση στην οποία βρίσκονταν εκείνη τη χρονική στιγμή. Η αναδιάρθρωση, όμως, των γεωργικών εκμεταλ-

36 — Έναται αιτιολογική σκέψη.

37 — Βλ. τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1883/94 και αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 551/98, για την παράταση των αποτελεσμάτων του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92.

38 — Σημείο 26 των ανά χείρας προτάσεων.

λεύσεων του συνόλου του εδάφους της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας συνεπαγόταν, κατά την άποψή μου, τη δυνατότητα των παραγωγών να επιφέρουν στην εγκατάσταση των μονάδων παραγωγής τους όλες τις χρήσιμες μεταβολές και βελτιώσεις, εντός των ορίων του εδάφους αυτού.

58. Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ότι το άρθρο 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κάθε γαλακτοκομική παραγωγή που πραγματοποιήθηκε αυτόνομα από κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως εγκατεστημένο στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας σε εγκαταστάσεις που μίσθωσε και που βρίσκονται στο έδαφος αυτό πρέπει να καταλογίζεται στην ποσότητα αναφοράς που του έχει χορηγηθεί προσωρινά.

Β — *Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος*

59. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, αν η υπαγωγή της κοινότητας στην οποία βρίσκονταν οι μισθωμένες εγκαταστάσεις σε πρώην ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ασκεί επιρροή ως προς την ερμηνεία του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92.

60. Η Γερμανική Κυβέρνηση αμφισβητεί το παραδεκτό του ερωτήματος αυτού, για τον λόγο ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν ρυθμίζει το ζήτημα του χαρακτηρισμού μέρους ενός εδάφους που έχει ενσωματωθεί βάσει συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ δύο ομόσπονδων κρατών, βάσει των σχετικών με τις γαλακτοκομικές ποσοστώσεις διατάξεων [39].

61. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή. Κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 234 ΕΚ συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται, καταρχήν, να απαντήσει [40].

62. Εν προκειμένω, το επίδικο ερώτημα αφορά την ερμηνεία διατάξεως του κοινοτικού δικαίου. Πρόκειται για το ζήτημα αν η ερμηνεία του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92, όπως προκύπτει από την εξέταση των δύο πρώτων προδικαστικών ερωτημάτων, πρέπει να είναι διαφορετική λόγω της υπαγωγής της κοινότητας στην οποία βρίσκονταν οι μισθωμένες εγκατα-

39 — Σημείο 34 των γραπτών της παρατηρήσεων.

40 — Αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman (Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 59), και της 24ης Σεπτεμβρίου 2002, C-255/00, Grundig Italiana (Συλλογή 2002, σ. I-8003, σκέψη 30).

στάσεις σε πρώην ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

63. Θεωρώ ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό πρέπει να είναι αρνητική.

64. Συγκεκριμένα, επισήμανα ότι η μνεία των νέων ομόσπονδων κρατών στο άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92 πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενη στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας [41].

65. Ακολούθως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατόπιν της επανενώσεως της Γερμανίας και δεδομένου ότι το κοινοτικό δίκαιο επρόκειτο να εφαρμοστεί στο σύνολο του εδάφους της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ο νομοθέτης προσάρμοσε τις κοινοτικές πράξεις σε θέματα γεωργίας, ιδίως στον τομέα της γαλακτοκομικής παραγωγής, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ειδική κατάσταση του εδάφους αυτού [42].

66. Όπως ισχυρίστηκε η Επιτροπή [43], η έκφραση «έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας» αναφερόταν, επομένως, στο έδαφος στο οποίο η αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ήταν αναγκαία λόγω του οικονομικού συστήματος που ίσχυε εκεί στο παρελθόν. Επρόκειτο δηλαδή για το έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, όπως είχε οριοθετηθεί γεωγραφικά κατά την επανένωση της Γερμανίας.

67. Αναφέρθηκε, επίσης, ότι με τον κανονισμό 3950/92 ο νομοθέτης θέλησε να παρατείνει τις ελαφρύνσεις του συστήματος ελέγχου της γαλακτοκομικής παραγωγής υπέρ του εδάφους της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Επομένως, η έννοια αυτή καλύπτει το ίδιο έδαφος ως είχε κατά την επανένωση.

68. Συνεπώς, ο σύνδεσμος, κατόπιν της επανενώσεως, μέρους του εδάφους αυτού με ένα πρώην ομόσπονδο κράτος της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας δεν ασκεί επιρροή στην εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού 3950/92 που έχουν προβλεφθεί υπέρ της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας στον οικείο τομέα.

69. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείων στο Δικαστήριο να απαντήσει ότι η υπαγωγή της κοινότητας στην οποία βρίσκονταν οι μισθωμένες εγκαταστάσεις σε πρώην ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ουδεμία επιρροή ασκεί ως προς την ερμηνεία του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92.

41 — Σημείο 49 των ανά χείρας προτάσεων.

42 — Βλ. σημείο 13 των ανά χείρας προτάσεων.

43 — Σημείο 33 των γραπτών της παρατηρήσεων.

## V — Προτάσεις

70. Κατόπιν τούτων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Verwaltungsgerichts Weimar ως εξής:

1) Το άρθρο 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε για τελευταία φορά με τον κανονισμό (ΕΚ) 751/1999 της Επιτροπής, της 9ης Απριλίου 1999, σχετικά με την προσαρμογή των συνολικών ποσοτήτων που καθορίζονται στο άρθρο 3 του κανονισμού 3950/92, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το σύνολο της ποσότητας γάλακτος που παράγεται αυτοτελώς, από κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως εγκατεστημένο στο έδαφος της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας, σε εγκαταστάσεις μισθωμένες από αυτόν οι οποίες βρίσκονται στο εν λόγω έδαφος πρέπει να καταλογίζεται στη ποσότητα αναφοράς που του έχει χορηγηθεί προσωρινά.

2) Η υπαγωγή της κοινότητας στην οποία βρίσκονταν οι μισθωμένες εγκαταστάσεις σε πρώην ομόσπονδο κράτος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ουδεμία επιρροή ασκεί ως προς την ερμηνεία του άρθρου 9, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 3950/92, ως έχει τροποποιηθεί.